

Materiały do flory roślin naczyniowych Pojezierza Zachodniosuwalskiego

ARTUR PLISZKO

PLISZKO, A. 2012. Materials to the flora of vascular plants of the Zachodniosuwalskie Lakeland. *Fragmenta Floristica et Geobotanica Polonica* 19(1): 3–11. Kraków. PL ISSN 1640-629X.

ABSTRACT: The paper presents distributional data of 118 taxa of rare, protected or threatened vascular plants collected in the Zachodniosuwalskie Lakeland (NE Poland) in 2009 and 2010. According to the ATPOL grid squares presented list contains 265 new localities of many noteworthy native species and some interesting anthropophytes established in the Polish flora.

KEY WORDS: floristics, vascular plants, rare species, distribution, Rospuda River Valley, Zachodniosuwalskie Lakeland

A. Pliszko, Zakład Taksonomii Roślin, Fitogeografii i Herbarium, Instytut Botaniki, Uniwersytet Jagielloński, ul. Kopernika 27, 31-501 Kraków, Polska; e-mail: arturpliszko@wp.pl

WSTĘP

Badania florystyczne prowadzone w ostatnich latach na terenie Suwalszczyzny (północno-wschodnia Polska) dostarczają interesujących danych na temat występowania rzadkich gatunków roślin naczyniowych (PAWLIKOWSKI 2008a, b, c, d; PAWLIKOWSKI i in. 2009; BERNACKI & PAWLIKOWSKI 2010). Z florystycznego punktu widzenia różnorodność tego regionu nadal pozostaje mało znana, zwłaszcza w części Pojezierza Zachodniosuwalskiego (PLISZKO 2009, 2010).

W niniejszej pracy przedstawiono listę wybranych gatunków roślin naczyniowych stwierdzonych w latach 2009–2010 na Pojezierzu Zachodniosuwalskim. Są wśród nich zarówno gatunki rodzime, jak i antropofity, niektóre podlegają ochronie prawnej lub uznawane są za rzadkie bądź narażone na wymarcie zarówno w skali regionu, jak i całego kraju. Większość z zamieszczonych gatunków nie była wcześniej podawana z tego terenu, przy czym stanowiska wielu z nich położone są w dolinie górnej Rospudy.

Zebrane materiały zielnikowe będą złożone w Herbarium Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego (KRA).

WYKAZ GATUNKÓW

Gatunki zestawiono w porządku alfabetycznym, przyjmując nomenklaturę według MIRKA i in. (2002). Dla każdego taksonu podano siedlisko oraz stanowisko z lokalizacją w sieci kwadratów ATPOL, zgodnie z metodyką opracowaną przez ZAJĄCA (1978). Kod lokalizacji stanowiska podano w nawiasach, przy czym podstawową jednostkę kartogramu stanowi kwadrat o boku 2,5 km. W wykazie zastosowano również następujące symbole i skróty: N, S, E, W – kierunki geograficzne; ! – gatunek z „czerwonej listy” (ZARZYCKI & SZELAĞ 2006); * – antropofit zadomowiony we florze Polski (według MIRKA i in. 2002); RC – gatunek pod ochroną ścisłą (ROZPORZĄDZENIE 2004).

Acer campestre – Las mieszany przy szosie we wsi Borawskie (FB1602).

Agrimonia pilosa – Przydroże w lesie mieszanym w pobliżu wsi Białe Jezioro (FA9600). RC.

! *Alisma gramineum* – Wody przybrzeżne w S części jeziora Rospuda Filipowska w pobliżu wsi Wólka oraz w pobliżu wsi Rospuda (FA9632); wody przybrzeżne w ujściowym odcinku jeziora Garbaś we wsi Matłak (FB0623); wody przybrzeżne w wąskiej zatoce w części NW jeziora Okmin we wsi Czarnakowizna (FB0703).

Allium vineale – Skarpa przydrożna we wsi Biała Olecka (FB0533); przydroże we wsi Filipów Trzeci (FB0602); skraj zarośli przy cmentarzu we wsi Markowskie (FB1632).

Alnus incana – Zadrzewienia śródpolne nad jeziorem Bitkowskim, w pobliżu wsi Bitkowo (FA9513); rów przydrożny na N od wsi Żelazki (FA9522); zarośla przydrożne we wsi Drozdówko (FB0503) oraz Gorczyce (FB0522); skraj lasu bagiennego we wsi Trzciannie (FB0733).

* *Amelanchier spicata* – Las sosnowy i murawa pastwiskowa pod Filipowem Pierwszym (FB0602); murawa pastwiskowa na zboczu doliny Rospudy nad Jeziorem Długim we wsi Filipów Trzeci (FB0612); zarośla przydrożne w dolinie Rospudy we wsi Matłak (FB0623).

Androsace septentrionalis – Żwirownia w dolinie Rospudy w Bakalarzewie (FB1603).

Anemone sylvestris – Las sosnowy między Jeziorem Wysokim a jeziorem Rospuda we wsi Supienie (FA9621); skraj lasu sosnowego przy niewielkiej żwirowni we wsi Wólka (FA9632). RC.

* *Anthemis cotula* – Przydroże w Lesie Garbaskim pod wsią Bakalarzewo (FB0622).

* *Aphanes arvensis* – Piaszczyste pole uprawne we wsi Markowskie (FB1632).

Aquilegia vulgaris – Las mieszany na zboczu nad jeziorem Gatnym we wsi Matłak (FB0623); las mieszany na zboczu nad jeziorem Bolesty na W od wsi Rabalina (FB1721). RC.

Arabis hirsuta – Murawy pastwiskowe i widne lasy sosnowe na zboczach doliny Rospudy we wsiach: Supienie (FA9621), Filipów Pierwszy (FB0602) oraz Garbas Pierwszy, Filipów Trzeci i Szafranki (FB0612).

! *Asperula tinctoria* – Las mieszany nad jeziorem Bolesty na W od wsi Rabalina (FB1721).

Batrachium trichophyllum – Rzeka Jaworówka we wsi Mieruniszki (FB0611); kanał wodny Garbas we wsi Plewki (FB0621). RC.

! *Botrychium lunaria* – Murawa pastwiskowa pod lasem sosnowym na zboczu doliny Czarnej Hańczy we wsi Osowa (FB0810). RC.

! * *Bromus arvensis* subsp. *arvensis* – Pole uprawne i przydroże we wsi Mazury (FB1710).

* *Bromus carinatus* – Przydroże pod ścianą lasu mieszanego we wsi Kuków Folwark (FB0830).

* *Bryonia alba* – Skraj zarośli wierzbowych przy pastwisku we wsi Czarne (FA9610).

* *Bunias orientalis* – Przydroża i zarośla przydrożne we wsi Stańczyki (FA8633); zarośla przydrożne we wsi Gorczyce (FB0522); łąka na skraju lasu w dolinie Jaworówki we wsi Plewki (FB0621); rów przydrożny we wsi Taciewo (FB0713).

Carex disticha – Podmokła łąka przy rowie melioracyjnym we wsi Mieruniszki (FB0610).

Carex brizoides – Przydroże w pobliżu lasu pod wsią Stańczyki (FA8632); Las Koniecbór pod wsią Krukówek (FB1820).

! *Carex praecox* – Przydroża we wsi Piecki w dolinie Jemieliścianki (FB0702).

Centaurium erythraea subsp. *erythraea* – Pastwisko we wsi Gębałówka (FB1612); podnóże pagórka morenowego wśród pól uprawnych pod wsią Imionki (FB1631). RC.

Ceratophyllum submersum – Niewielki staw przy pastwisku we wsi Sadłowizna (FB1613); zabagnione oczko wodne przy pastwisku we wsi Nowe Krokiwne (FB1713).

* *Chenopodium bonus-henricus* – Skraj zarośli przydrożnych przy pastwisku we wsi Kucze (FB0502).

Cirsium acaule – Murawa pastwiskowa na zboczu doliny Czarnej Hańczy we wsi Morgi (FA9733).

Coronilla varia – Murawa na zboczu doliny Rospudy w pobliżu torowiska pod Raczkami (FB2703).

Cuscuta epithymum – Murawy pastwiskowe we wsiach: Garbas Pierwszy (FB0612) i Olszanka (FB0603); murawa pastwiskowa nad doliną Jaworówki, we wsi Plewki (FB0621); skarpa przydrożna we wsi Taciewo (FB0712); murawa pastwiskowa na zboczu doliny Rospudy między wsią Chodźki a Małe Raczki (FB1732).

Cyperus fuscus – Źródliko na pastwisku w dolinie Czarnej Hańczy we wsi Morgi (FA9733).

Cystopteris fragilis – Składowisko kamieni na W zboczu doliny Rospudy nad Jeziorem Długim we wsi Garbas Pierwszy (FB0612); zalesione zbocze doliny Jaworówki w Lesie Garbaskim (FB0622); lasy mieszane na zboczach doliny Rospudy nad jeziorem Bolesty (FB1721).

Dentaria bulbifera – Wąski pas łągu nad jeziorem Czostków we wsi Czostków (FA9622).

* *Digitalis purpurea* – Zarośla sosnowo-brzozowe na odłogu we wsi Małe Raczki (FB1732).

Draba nemorosa – Piaszczyste przydroże i skraj łąki kośno-pastwiskowej we wsi Wólka Folwark (FB1711).

* *Elscholtzia ciliata* – Przydroże we wsi Wólka (FA9632); przydroże we wsi Nowy Skazdub (FB0730).

! *Epipactis palustris* – Torfowisko niskie i przejściowe w dolinie Czarnej Hańczy między wsią Osowa a Potasznia (FB0810); torfowiska niskie i przejściowe w dolinie Rospudy we wsi Kotowina (FB1710) i Stara Kamionka (FB1711); zarośla wierzbowe w rowie przy torowisku pod wsią Wieliczki (FB2601). RC.

Equisetum variegatum – Źwirownia w pobliżu tartaku we wsi Krupin (FB1621). RC.

* *Eragrostis minor* – Trawnik i betonowy chodnik przy ul. Żabiej w Przerośli (FA9613).

! *Euphrasia nemorosa* – Nieczynna żwirownia w Bartniej Górze (FB0711).

Filago minima – Piaszczysty skraj młodnika sosnowo-brzozowego na N od wsi Żelazki (FA9522).

Filipendula vulgaris – Murawy pastwiskowe na zboczach morenowych pod Filipowem Pierwszym (FB0602); przydroże we wsi Garbas Pierwszy (FB0612) oraz we wsi Matłak (FB0622); pastwisko w dolinie Czarnej Hańczy pod wsią Czarnakowizna (FB0810); murawa na zboczu doliny Czerwonki pod wsią Stara Kamionka (FB1700).

Fragaria viridis – Murawa kośno-pastwiskowa we wsi Garbas Pierwszy (FB0612); murawa przydrożna we wsi Matłak (FB0622); skraj lasu przy polnej drodze we wsi Mazury (FB1710); murawa na skarpie przy torowisku nad doliną Rospudy we wsi Raczki (FB2703).

! *Gagea minima* – Zarośla leszczynowe we wsi Garbas Pierwszy (FB0611); łąka nad jeziorem Garbaś we wsi Matłak (FB0622); obrzeże cmentarza we wsi Orłowo (FB1712).

* *Galeopsis angustifolia* – Nasypy kolejowe we wsiach: Chodźki (FB1733) i Raczki (FB2703).

Galium rivale – Brzeg jeziora Sumowo Bakalarzewskie w części NE zbiornika, pod osadą Bakalarzewo (FB1603).

* *Geranium dissectum* – Pole uprawne z mieszanką zbóż w pobliżu wsi Żelazki (FA9522).

* *Geranium pyrenaicum* – Odłóg we wsi Garbas Drugi (FB0503); składowisko obornika przy zrujnowanych budynkach gospodarczych we wsi Biała Olecka (FB0523); przydroże i ruiny domostwa we wsi Mieruniszki (FB0601); przydroża we wsi Szczecinki (FB1601); przydroże i pastwisko we wsi Rabalina (FB1722).

Geranium sylvaticum – Skraj łągu nad Jeziorem Okrągłym we wsi Mazury (FB1710); lasy mieszane w pobliżu wsi Posada nad doliną Rospudy (FB1711 i FB1721).

Gypsophila muralis – Ugór we wsi Garbas Pierwszy (FB0612); pole uprawne we wsi Karasiewo (FB1710).

Helianthemum nummularium subsp. *obscurum* – Żwirownia na skraju lasu sosnowego we wsi Aksamitowizna (FA9623); skraj lasu sosnowego nad doliną Rospudy pod Bakalarzewem (FB0633); żwirownia nad rzeką Rospudą w pobliżu wsi Małe Raczki (FB1732).

Hieracium arvicola (piloselloides > caespitosum) – Skarpa przydrożna pod osadą Żelazki (FA9522).

Hieracium bauhini – Pastwisko we wsi Czarne (FA9503); gliniaste zbocze wyrobiska we wsi Bitkowo (FA9533); murawy kośno-pastwiskowe i przydrożne we wsiach: Mieruniszki (FB0611), Garbas Pierwszy (FB0612) i Filipów Trzeci (FB0613); łąka pastwiskowa w dolinie Czarnej Hańczy pod Osową (FB0810); odłóg we wsi Małe Raczki (FB1732); nasypy kolejowe we wsiach: Żubrynek (FB1733) i Raczki (FB2703).

Hieracium brachiatum (pilosella > piloselloides) – Łąka pastwiskowa w dolinie Czarnej Hańczy we wsi Osowa (FB0810); nasyp kolejowy we wsi Chodźki (FB1733).

Hieracium caespitosum – Wilgotny rów przydrożny pod osadą Żelazki (FA9522); wilgotna łąka w dolinie Rospudy pod Filipowem Pierwszym (FB0602).

Hieracium obornyanum (bauhinii – caespitosum) – Pastwisko na odłogu w dolinie Rospudy, pod Bakalarzewem (FB0633).

Hieracium piloselloides – Odłóg we wsi Przerośl Gołdapska (FA8632); murawa kośno-pastwiskowa we wsi Garbas Pierwszy (FB0612); pole uprawne z mieszanką pastwiskową we wsi Plewki (FB0621); odłóg we wsi Małe Raczki (FB1732).

Hieracium zizianum (piloselloides – cymosum) – Odłóg w Mieruniszkach (FB0610).

! *Hippuris vulgaris* – Stawy na N od Jeziora Krzywego pod Przeroślą (FA9613); brzeg E Jeziora Kamiennego od strony wsi Filipów Drugi (FA9632).

Hypericum montanum – Las mieszany na zboczu nad jeziorem Bolesty na W od wsi Rabalina (FB1721).

* *Inula helenium* – Mury zrujnowanego domostwa we wsi Czarne (FA9610); rów przydrożny we wsi Borawskie (FB0632).

Inula salicina – Las mieszany na zboczu nad jeziorem Bolesty na W od wsi Rabalina (FB1721).

Jovibarba sobolifera – Las iglasty na piaszczystym pagórku nad doliną Rospudy pod Filipowem Pierwszym (FB0602). RC.

Juncus filiformis – Torfowisko przejściowe w obrębie Żydowskiego Bagna pod osadą Przerośl (FA9613); zatorfiąta łąka pod wsią Nowa Pawłówka (FA9732); torfowisko niskie w dolinie Rospudy nad N krańcem Jeziora Długiego we wsi Filipów Trzeci (FB0612).

* *Juncus tenuis* – Przydroże nad Jeziorem Niskim (FA9513); ścieżka na skraju pastwiska wzdłuż E brzegu Jeziora Kamiennego pod Filipowem Pierwszym (FB0602); przydroża w Lesie Garbaskim pod Bakalarzewem (FB0622); przydroże we wsi Lenarty (FB0630).

Laserpitium latifolium – Las mieszany na N od jeziora Łanowicze w pobliżu wsi Łanowicze Małe (FA9720); las liściasty na zboczu nad W brzegiem Jeziora Mieruńskiego Wielkiego we wsi Mieruniszki (FB0600).

Lathraea squamaria subsp. *squamaria* – Las liściasty pod wsią Łoje (FA9600); las liściasty na zboczu niewielkiego jaru we wsi Nowa Przerośl (FA9602).

* *Lathyrus tuberosus* – Przydroże we wsi Pluszkiejmy (FA8532); skraj pola uprawnego we wsi Plewki (FB0621); przydroże w pobliżu wsi Krzyżewko (FB1622); skarpa przydrożna przy polu uprawnym w pobliżu wsi Nowa Kamionka (FB1701).

Leersia oryzoides – Brzeg w S części jeziora Szymanek we wsi Ślepowo (FA9513); brzeg w N części Jeziora Czarne go wsi Czarne (FA9620); brzeg jeziora Łanowicze przy wypływie Zuśnianki w pobliżu wsi Zusienko (FA9720); brzegi rzeki Rospudy pod Filipowem Pierwszym (FB0612); brzeg jeziora Skazdubek we wsi Nowy Skazdub (FB0730).

Lilium martagon – Las mieszany na N od jeziora Łanowicze w pobliżu wsi Łanowicze Małe (FA9720); las mieszany na zboczu nad jeziorem Bolesty na W od wsi Rabalina (FB1721). RC.

* *Lysimachia punctata* – Przydroże we wsi Garbas Drugi (FA9533); wysypisko śmieci pośród lasu we wsi Bakalarzewo (FB1603).

* *Melandrium noctiflorum* – Gliniaste pole uprawne we wsi Plewki (FB0621).

Melandrium rubrum – Pastwisko we wsi Krzywólka (FA9612); łąg nad rzeką Rospudą w Filipowie Pierwszym (FB0602); zarośla przy polu uprawnym we wsi Plewki (FB0621).

* *Onopordum acanthium* – Pastwisko na skarpie przydrożnej we wsi Stara Kamionka (FB1710).

Origanum vulgare – Okrajki leśne i murawy pastwiskowe nad doliną Rospudy: w Filipowie Pierwszym (FB0602), w Garbasie Pierwszym (FB0622) oraz na Górze Ostrów w pobliżu wsi Stara Kamionka (FB1710).

* *Oxalis fontana* – Przydroże w lesie pod wsią Białe Jeziorki (FA9600); pole z uprawą mieszanki pastwiskowej we wsi Markowskie (FB1622).

Phegopteris connectilis – Las Garbaski (w płacie drzewostanu świerkowego) nad W brzegiem jeziora Garbaś (FB0622).

Pimpinella major – Żwirownia przy drodze we wsi Bitkowo (FA9533); przydroże w lesie mieszanym nad W brzegiem jeziora Sumowo Bakalarzewskie (FB1613).

Polygala amarella – Torfowisko niskie w dolinie Czarnej Hańczy między wsią Osowa a Potasznia (FB0810).

Polygonatum verticillatum – Las mieszany w obrębie Czarciej Kępy, w dolinie Błędzianki, w pobliżu wsi Nowa Przerośl (FA8633); skraj lasu liściastego nad rzeką Jarką we wsi Czarne (FA9502); las mieszany nad Jeziorem Białym Filipowskim we wsi Nowe Motule (FA9633); las mieszany we wsi Plewki (FB0621).

Potamogeton berchtoldii – Stawy we wsi Wólka (FA9632) oraz Nowy Skazdub (FB0730); śródpolne oczka wodne w pobliżu wsi Drozdówko (FB0503), między wsią Dąbrowskie a Lenarty (FB0630) oraz we wsi Borawskie (FB1602); rzeka Rospuda w Filipowie Pierwszym (FB0602);

Potamogeton praelongus – Wody w NW części jeziora Rospuda Filipowska pod wsią Czarne (FA9620); wody w N części Jeziora Mieruńskiego Wielkiego we wsi Mieruniszki (FB0503 i FB0600); wody w części S jeziora Garbaś pod wsią Matłak (FB0623); wody Jeziora Głębokiego pod wsią Bakalarzewo (FB0633); wody jeziora Taciewo we wsi Taciewo (FB0713).

Potamogeton pusillus – Wody przybrzeżne w części S jeziora Rospuda Filipowska pod wsią Rospuda (FA9632).

Potamogeton trichoides – Śródpolne oczko wodne między wsią Sadłowizna a Gębalówką (FB1613).

Potentilla arenaria – Okrajki lasów, murawy i pastwiska nad doliną Rospudy we wsiach: Bakalarzewo (FB0633 i FB1700), Stara Kamionka (FB1711) oraz Rabalina (FB1721); widne zarośla na zboczu nad jeziorem Okmin we wsi Osowa (FB0713).

Potentilla collina – Suchy rów przydrożny pod Bakalarzewem (FB0633).

Potentilla heptaphylla – Murawy, pastwiska i przydroża nad doliną Rospudy we wsiach: Wólka i Filipów Drugi (FA9632), Filipów Pierwszy (FB0602), Garbas Pierwszy, Filipów Trzeci i Szafranki (FB0612), Matłak (FB0623) oraz Bakalarzewo (FB0633).

Potentilla norvegica – Łąka na skraju boru bagiennego oraz brzeg kanału melioracyjnego we wsi Plewki (FB0621).

Potentilla recta – Murawa pastwiskowa i przydroże w dolinie Rospudy pod Bakalarzewem (FB0633).

! *Potentilla rupestris* – Las mieszany na zboczu nad jeziorem Bolesty na W od wsi Rabalina (FB1721).

Potentilla tenuiloba – Polna droga pod Matłakiem (FB0623); murawa na pagórku pod Imionkami (FB1631); nasyp kolejowy pod Raczkami (FB2703).

Primula elatior – Zarośla przydrożne, sady i łąki we wsi Zajęczkowo Folwark (FB1702).

Pulmonaria angustifolia – Las mieszany na zboczu nad jeziorem Bolesty na W od wsi Rabalina (FB1721).

Ranunculus cassubicus – Las mieszany we wsi Lakielle (FB0512) oraz pod wsią Drozdówko (FB0502); las liściasty i rów przydrożny na skraju lasu pod wsią Łoje (FA9600); las mieszany w obrębie Czarciej Kępy, w pobliżu wsi Nowa Przerośl (FA8633); skarpa przydrożna na skraju lasu liściastego nad Jeziorem Bitkowskim, we wsi Bitkowo (FA9523).

! *Ranunculus lingua* – Olsy i szuwały w dolinie Rospudy we wsiach: Filipów Pierwszy (FB0602) i Garbas Pierwszy (FB0612).

Ranunculus polyanthemos – Las mieszany w pobliżu wsi Stary Skazdub (FB0623); las mieszany nad jeziorem Bolesty, w pobliżu wsi Rabalina (FB1721).

Rosa majalis – Zarośla przydrożne w pobliżu ruin majątku ziemskiego w Jaworku (FB0621).

Rosa rubiginosa – Rów przydrożny w Filipowie Trzecim (FB0603); zarośla przydrożne we wsi Mierniszki (FB0611) i Orłowo (FB1712).

Rosa sherardii – Skraj zarośli przy pastwisku nad jeziorem Rospuda Filipowska we wsi Huta (FA9621); skraj lasu sosnowego we wsi Kolonia Przerośl (FA9710); zarośla na miedzy we wsi Garbas Pierwszy (FB0612); zalesione zbocze nad jeziorem Okmin w pobliżu wsi Czarnakowizna (FB0703).

Rubus plicatus – Las mieszany nad N brzegiem jeziora Siekierowo w pobliżu wsi Bakalarzewo (FB0633).

Rubus xpseudidaeus – Skraj zarośli przydrożnych we wsi Przerośl Gołdapska (FA8632).

* *Rumex confertus* – Skarpa przydrożna we wsi Jemieliste (FB0700); przydroże pod wsią Konopki (FB1623); rów przydrożny i pobocze szosy pod wsią Zajączkowo (FB1701).

Salvia pratensis – Nasyp kolejowy pod wsią Lipkovo (FB2601).

Salvia verticillata – Murawa pastwiskowa nad jeziorem Garbaś we wsi Maślak (FB0623); murawa pastwiskowa nad jeziorem Ożewo we wsi Stara Turówka (FB0713); przydroże we wsi Osowa (FB0810); murawa przydrożna we wsi Bakalarzewo (FB1603); nasyp kolejowy na skraju Lasu Koniechoru, pod wsią Bakaniuk (FB1820) oraz torowisko we wsi Wilkasy (FB2602).

Sanguisorba officinalis – Łąka świeża na skraju lasu we wsi Stara Dębszczyzna (FB0711).

Saxifraga tridactylites – Murawy pastwiskowe i odłogi nad doliną Rospudy we wsiach: Filipów Pierwszy (FB0602), Garbas Pierwszy (FB0612) i Bakalarzewo (FB0633).

Senecio viscosus – Nasypy kolejowe we wsiach: Żubrynek (FB1733), Bakaniuk (FB1820) i Raczki (FB2703).

Serratula tinctoria – Las mieszany na zboczu nad jeziorem Bolesty na W od wsi Rabalina (FB1721).

Spergularia rubra – Pole uprawne pod wsią Imionki (FB1631).

! *Stellaria crassifolia* – Torfowisko źródliskowe w dolinie Rospudy pod Filipowem Pierwszym (FB0602).

Thalictrum minus subsp. *minus* – Skraj młodnika sosnowo-brzozowego przy szosie we wsi Taciewo (FB0713).

Trifolium rubens – Skraj zarośli przy odłogu we wsi Garbas Pierwszy (FB0612).

! *Utricularia australis* – Doły potorfowe w obrębie Żydowskiego Bagna pod Przeroślą (FA9613) oraz Chojowego Bagna we wsi Kolonia Przerośl (FA9700); zabagnione oczko wodne we wsi Gorczyce (FB0522); jezioro Okminek pod Czarnakowizną (FB0703). RC.

! *Utricularia intermedia* – Zarastający zbiornik wodny we wsi Białe Jeziorki (FA9600); torfowisko przejściowe nad Jeziorem Okrągłym w dolinie Rospudy, pod wsią Stara Kamionka (FB1711). RC.

! *Utricularia minor* – Doły potorfowe w obrębie Żydowskiego Bagna pod Przeroślą (FA9613); torfowisko przejściowe pod Filipowem Pierwszym (FB0602) oraz nad Jeziorem Okrągłym w dolinie Rospudy, pod wsią Stara Kamionka (FB1711). RC.

Utricularia vulgaris – Śródpolne oczko wodne we wsi Filipów Drugi (FA9632); torfowisko przejściowe pod Filipowem Pierwszym (FB0602) oraz w Filipowie Czwartym (FB0611). RC.

Veronica hederifolia – Obrzeże muru cmentarza w Orłowie (FB1712).

Veronica spicata subsp. *spicata* – Las mieszany na zboczu nad jeziorem Bolesty na W od wsi Rabalina (FB1721).

Vincetoxicum hircundinaria – Murawa pastwiskowa na zboczu doliny Czarnej Hańczy we wsi Osowa (FB0810); lasy mieszane i murawy na zboczach doliny Rospudy: we wsi Stara Kamionka (FB1711) oraz nad jeziorem Bolesty (FB1721).

Viola rupestris – Murawy pastwiskowe nad doliną Rospudy we wsiach: Supienie (FA9621), Wólka (FA9632), Filipów Pierwszy (FB0602), Garbas Pierwszy i Filipów Trzeci (FB0612) oraz Maślak (FB0623); wyřęba w lesie sosnowym nad jeziorem Bolesty (FB1721).

PODSUMOWANIE

W pracy zgromadzono dane na temat występowania 118 interesujących gatunków roślin naczyniowych na Pojezierzu Zachodniosuwalskim, wśród których 22 należy do antropofitów zadomowionych we florze Polski, a pozostałe to gatunki rodzime. W wykazie zamieszczono 14 gatunków podlegających ochronie ścisłej w kraju oraz 15 gatunków wpisanych na „czerwoną listę” (ZARZYCKI & SZELĄG 2006), np.: *Alisma gramineum*, *Botrychium lunaria*, *Bromus arvensis*, *Euphrasia nemorosa*, *Potentilla rupestris*, *Stellaria crassifolia*, *Utricularia intermedia*, dlatego ich stanowiska zasługują na szczególną uwagę.

Do gatunków rodzimych, rzadko występujących na Suwalszczyźnie, bądź w północno-wschodniej Polsce należą np.: *Allium vineale*, *Carex brizoides*, *Ceratophyllum submersum*, *Cuscuta epithimum*, *Dentaria bulbifera*, *Draba nemorosa*, *Equisetum variegatum*, *Gagea minima*, *Potamogeton trichoides*, *Sanguisorba officinalis* oraz *Veronica hederifolia*. Natomiast z grupy zadomowionych antropofitów rzadkie na tym terenie są np.: *Anthemis cotula*, *Aphanes arvensis*, *Chenopodium bonus-henricus*, *Digitalis purpurea*, *Eragrostis minor*, *Inula helenium*, *Lathyrus tuberosus* oraz *Lysimachia punctata* (por. ZAJĄC & ZAJĄC 2001).

Stanowiska rodzimych gatunków takich, jak: *Acer campestre*, *Potentilla recta* i *Primula elatior* mają tutaj charakter synantropijny (ZAJĄC & ZAJĄC 2001), ponieważ rośliny te zadomowiły się na Pojezierzu Zachodniosuwalskim poza granicami naturalnego zasięgu w Polsce wyłącznie za sprawą człowieka. Z kolei stanowisko *Chenopodium bonus-henricus* we wsi Kucze jest cenne pod względem historycznym, ponieważ zostało podane we florze Prus Wschodnich (ABROMEIT i in. 1940) i przetrwało do dzisiaj.

Niektóre gatunki są wyraźnie związane z doliną Rospudy i poza nią nie były jeszcze obserwowane, np.: *Anemone sylvestris*, *Asperula tinctoria*, *Coronilla varia*, *Hypericum montanum*, *Inula salicina*, *Potentilla rupestris*, *Pulmonaria angustifolia*, *Saxifraga tridactylites* oraz *Serratula tinctoria*. Podobną zależność na badanym terenie wykazuje *Coralorrhiza trifida*, *Lithospermum officinale*, *Malaxis monophyllos*, *Oxytropis pilosa*, *Petasites spurius*, a także *Thalictrum simplex* (PLISZKO 2009, 2010). Obecność tych rzadkich gatunków potwierdza ogromne znaczenie doliny Rospudy dla zachowania bioróżnorodności mezoregionu.

Podziękowania. Za sprawdzenie lub oznaczenie okazów zielnikowych autor serdecznie dziękuje: dr E. Posz (*Euphrasia*), prof. drowi hab. Z. Szelągowi (*Hieracium*, *Potentilla*), prof. drowi hab. J. Zielińskiemu (*Rosa*, *Rubus*), dr J. Zalewskiej-Gałosz (*Potamogeton*), drowi B. Płachno (*Utricularia*). Za wzbogacenie literatury oraz informacje o występowaniu niektórych gatunków w dolinie Czarnej Hańczy autor pragnie podziękować drowi P. Pawlikowskiemu. Za cenne uwagi merytoryczne odnośnie do manuskryptu autor dziękuje prof. dr hab. M. Zajac i prof. drowi hab. A. Zajacowi.

LITERATURA

- ABROMEIT J., NEUHOFF W. & STEFFEN H. 1940. Flora von Ost- und Westpreussen. s. 1248. Kommissionsverlag Gräfe und Unzer, Berlin-Königsberg.
- BERNACKI L. & PAWLKOWSKI P. 2010. *Dactylorhiza ruthae* (Orchidaceae) w polskiej części Pojezierza Litewskiego. – *Fragm. Florist. Geobot. Polon.* **17**(1): 67–74.

- MIREK Z., PIĘKOŚ-MIRKOWA H., ZAJĄC A. & ZAJĄC M. 2002. Flowering plants and pteridophytes of Poland – a checklist. – W: Z. MIREK (red.), Biodiversity of Poland **1**, s. 442. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków.
- PAWLIKOWSKI P. 2008a. *Dianthus campestris* (Caryophyllaceae), a species new to Poland. – Pol. Bot. J. **53**(1): 91–94.
- PAWLIKOWSKI P. 2008b. Distribution and population size of the threatened fen orchid *Liparis loeselii* (L.) Rich. in the Lithuanian Lake District (NE Poland). – Roczn. Akad. Roln. w Poznaniu **387**, Bot.-Stec. **12**: 53–59.
- PAWLIKOWSKI P. 2008c. Nowe stanowiska zagrożonych gatunków torfowiskowych roślin naczyniowych i mchów w Suwalskim Parku Krajobrazowym i jego otulinie. – Fragn. Florist. Geobot. Polon. **15**(1): 43–50.
- PAWLIKOWSKI P. 2008d. Rzadkie i zagrożone rośliny naczyniowe torfowisk w dolinie Kunisianki na Pojezierzu Sejneńskim. – Fragn. Florist. Geobot. Polon. **15**(2): 205–212.
- PAWLIKOWSKI P., JARZOMBKOWSKI F., WOŁKOWYCKI D., KOZUB Ł., ZANIEWSKI P., BAKANOWSKA O., BANASIAK Ł., BARAŃSKA K., BIELSKA A., BIEREŻNOJ U., GALUS M., GRZYBOWSKA M., KAPLER A., KARPOWICZ J., SADOWSKA I. & ZARZECKI R. 2009. Rare and threatened plants of the mires in the intensively managed landscape of the Góry Sudawskie region (north-eastern Poland). – Roczn. Akad. Roln. w Poznaniu **388**, Bot. Stec. **13**: 29–36.
- PLISZKO A. 2009. Nowe stanowiska rzadkich i zagrożonych roślin naczyniowych na Pojezierzu Zachodniosuwalskim. – Przegl. Przynr. **20**(1–2): 3–10.
- PLISZKO A. 2010. Notatki florystyczne z Filipowa i okolic (Pojezierze Zachodniosuwalskie). – Fragn. Florist. Geobot. Polon. **17**(1): 19–24.
- ROZPORZĄDZENIE Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną. Dz. U. Nr 168, poz. 1764.
- ZAJĄC A. 1978. Założenia metodyczne „Atlasu rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce”. – Wiad. Bot. **22**(3): 145–155.
- ZAJĄC A. & ZAJĄC M. (red.) 2001. Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce. s. xii + 714. Nakładem Pracowni Chorologii Komputerowej Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
- ZARZYCKI K. & SZELĄG Z. 2006. Red list of the vascular plants in Poland. – W: Z. MIREK, K. ZARZYCKI, W. WOJEWODA & Z. SZELĄG (red.), Red list of plants and fungi in Poland, s. 9–20. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków.

SUMMARY

The paper presents interesting results of the floristic studies carried out in the Zachodniosuwalskie Lakeland in 2009–2010. The list contains 118 species of vascular plants from 265 new localities concerning to the ATPOL grid squares (ZAJĄC 1978). Some of the presented species are under protection or included in “red list” (ZARZYCKI & SZELĄG 2006), e.g.: *Alisma gramineum*, *Botrychium lunaria*, *Bromus arvensis*, *Euphrasia nemorosa*, *Potentilla rupestris*, *Stellaria crassifolia* and *Utricularia intermedia*. Collating the data from “Distribution Atlas of Vascular Plants in Poland” (ZAJĄC & ZAJĄC 2001), many of the presented taxa in fact are rare within the Suwałki Region or NE Poland, e.g.: *Aphanes arvensis*, *Carex brizoides*, *Digitalis purpurea*, *Draba nemorosa*, *Lathyrus tuberosus* and *Potamogeton trichoides*.

In studied area some native species like *Acer campestre*, *Potentilla recta* and *Primula elatior* have only synanthropic localities, because they occur beyond of their natural range line in Poland as a result of human impact (ZAJĄC & ZAJĄC 2001).

There are also rare species related with the Rospuda River Valley in the Zachodniosuwalskie Lakeland, which have not been observed yet in any other place, e.g.: *Anemone sylvestris*, *Asperula tinctoria*, *Coronilla varia*, *Hypericum montanum*, *Inula salicina*, *Potentilla rupestris*, *Pulmonaria angustifolia*, *Saxifraga tridactylites* and *Serratula tinctoria*. These taxa clearly prove, how important for saving regional biodiversity the Rospuda River Valley is.

Przyjęto do druku: 17.02.2012 r.